Justitieutskottets betänkande 1983/84:1

om tillståndsgivning för skjutvapen

Motioner

I motion 1981/82:714 av John Andersson (vpk) föreslås att riksdagen med ändring i vapenlagen beslutar anta följande förslag till lag.

Lag om ändring i vapenlagen (1973:1176)

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
10 §	
Tillstånd att inneha skjutvapen meddelas för särskilt angivet ändamål. Tillståndet får förenas *med villkor att vapnet skall göras varaktigt obrukbart eller med närmare föreskrifter om hur vapnet skall förvaras.* Tillståndet får tidsbegränsas om det med hänsyn till särskilda omständigheter kan förutses att behovet av vapnet inte kommer att bli varaktigt.	Tillstånd att inneha skjutvapen meddelas för särskilt angivet ändamål. Tillståndet får förenas *med närmare föreskrifter om hur vapnet skall förvaras, eller med villkor att vapnet skall göras varaktigt obrukbart. Om vapnet kan förvaras på ett betryggande sätt skall villkor om att vapnet görs obrukbart endast föreskrivas när särskilda skäl föreligger.* Tillståndet får tidsbegränsas om det med hänsyn till särskilda omständigheter kan förutses att behovet av vapnet inte kommer att bli varaktigt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983.

Motionären vänder sig mot reglerna i 10 § vapenlagen om att tillstånd för vapeninnehav får förenas med villkor att vapnet görs varaktigt obrukbart. Det påpekas bl. a. att rättstillämpningen på området är skiftande. Enligt motionären bör avgörande för tillståndsgivningen i avsedda fall vara om vapnet kan förvaras på betryggande sätt. Kan så ske bör villkor att vapnet görs obrukbart ställas upp endast undantagsvis.

I motion 1982/83:1214 av Anna Lindh m. fl. (s) hemställs att riksdagen hos regeringen begär förslag till lagstiftning som innebär att tillstånd att inneha kulsprutepistol eller annat automatvapen ej får ges till privatpersoner.

I motionen hävdas att det är direkt olämpligt att privatpersoner kan få tillstånd att inneha helautomatiskt vapen. Enligt motionärernas mening kan sådana vapen bl. a. vara mycket farligare än andra vapen om de missbrukas. Något verkligt prydnadsvärde eller affektionsvärde kan knappast föreligga som motiv för tillstånd till innehav av sådana vapen.

I motion 1982/83:1742 av Arne Andersson i Ljung (m) och Hans Wachtmeister (m) hemställs att riksdagen beslutar att stämpelavgift vid vapenlicensärenden skall utgå efter en "rensad" självkostnadsprincip.

Motionärerna erinrar om att expeditionsavgiften för ett tillstånd att inneha skjutvapen – som f. n. är 290 kr. – skall tas ut för att täcka statens kostnader för tillståndsärendets hantering och registerhållningen i fråga om vapen. Polisens uppgifter beträffande vapenhanteringen omfattar enligt vad motionärerna framhåller bl. a. också prövning av återkallelse av tillstånd och uppgiftslämnande till andra myndigheter.

Enligt motionärerna bör statens kostnader för återkallelse av tillstånd rimligen åvila den som berörs av återkallelseärendet. Vidare bör polisens kostnader för registerföring och fullgörande av uppgiftsskyldighet till andra myndigheter inte inrymmas under den s. k. självkostnadsprincipen och därför inte påverka expeditionsavgiftens storlek i ett vapenärende. Motionärerna anser att en rensning av de för sökande i ett ärende ovidkommande kostnaderna torde kunna leda till en halvering av expeditionsavgiften eller till en avgift på 150 kr.

I motion 1982/83:1743 av Axel Andersson (s) och Jan Fransson (s) hemställs att riksdagen hos regeringen begär en översyn av bestämmelserna för handläggningen av vapenärenden i enlighet med vad som har anförts i motionen.

Motionärerna framhåller att man utan att samhällets intressen åsidosätts bör kunna förenkla polisens handläggning av vapenärenden i flera avseenden. Bl. a. bör behovsprövningen kunna begränsas i de fall s. k. jägarexamen föreligger. Den översyn av reglerna på området som förespråkas i motionen bör också omfatta expeditionsavgiftens storlek samt tillämpningen av expeditionskungörelsen.

Bakgrund

Inledning

De grundläggande reglerna om förvärv och innehav av skjutvapen och ammunition samt om handläggningen av vapenärenden finns i vapenlagen (1973:1176). Närmare bestämmelser finns i vapenkungörelsen (1974:123) och i de föreskrifter och allmänna råd som rikspolisstyrelsen har utfärdat den 10 mars 1983. Vissa särbestämmelser finns också i andra författningar. Rätten att föra skjutvapen och ammunition ut ur landet regleras i allt väsentligt i lagen (1982:513) om förbud mot utförsel av krigsmateriel, m. m. Bestämmelser om ammunition finns i lagen (1975:69) om explosiva och brandfarliga varor och i lagen (1973:329) om hälso- och miljöfarliga varor.

Bestämmelser om avgift för expeditioner som utfärdas av statlig myndighet finns i expeditionskungörelsen (1964:618) och den därtill fogade avgifts-

listan. I avgiftslistan anges bl. a. de avgifter som gäller för tillstånd att inneha skjutvapen.

Villkor för innehav av vapen

Skjutvapen och ammunition har i Sverige varit underkastade kontroll från det allmännas sida i fråga om förvärv och innehav alltsedan första världskriget. Huvudsyftet med den reglering som vapenlagen innehåller är att hindra okontrollerade vapeninnehav och därmed att stävja användningen av skjutvapen i samband med brott och annat missbruk av sådana vapen.

Huvudreglerna i vapenlagen innebär att skjutvapen inte får innehas utan tillstånd av polismyndighet. Enskild person får enligt 9 § första stycket vapenlagen meddelas tillstånd att inneha skjutvapen endast om han har behov av vapnet och det skäligen kan antas att han inte kommer att missbruka det.

I sakens natur ligger att behov av vapnet normalt föreligger bara om sökanden har tänkt använda vapnet för skjutning. I fråga om skjutvapen som huvudsakligen har prydnadsvärde får tillstånd dock meddelas även för den som vill inneha vapnet för annat ändamål än skjutning. Detsamma gäller i fråga om vapen som har särskilt affektionsvärde. Även för den som skall inneha vapen för samlarändamål kan föreligga sådant behov av vapnet att tillstånd får ges.

Beträffande sådana vapen som från säkerhetssynpunkt framstår som särskilt riskfyllda, bl. a. pistoler och helautomatiska vapen, gäller enligt 9 § andra stycket vapenlagen särskilda begränsningar i tillståndsgivningen.

I 10 § vapenlagen föreskrivs att i ett beslut om tillstånd att inneha vapen skall anges för vilket särskilt ändamål vapnet får användas. I paragrafen anges vidare att ett tillstånd att inneha vapen får förenas med villkor att vapnet skall göras varaktigt obrukbart eller med närmare föreskrifter om hur vapnet skall förvaras.

För att kravet på varaktig obrukbarhet skall vara uppfyllt fordras att skott över huvud taget inte kan avlossas från vapnet, t. ex. genom att dess patronläge svetsats igen eller att pipans bakre del svetsats ihop. Även andra ingrepp kan förekomma (prop. 1973:166 s. 56).

Reglerna om möjligheterna att förena ett tillstånd med villkor att vapnet görs varaktigt obrukbart fick sitt nuvarande innehåll genom vapenlagen. Enligt tidigare regler i 1949 års vapenförordning gällde att sådant villkor kunde uppställas endast i fråga om sådana vapen som huvudsakligen hade affektions- eller prydnadsvärde och således i princip inte – såsom enligt vapenlagen – i fråga om t. ex. vapen som innehades för samlarändamål. I de föreskrifter och anvisningar rörande tillämpningen av vapenförordningen som fastställts av Kungl. Maj:t den 26 maj 1961 angavs bl. a. att om det i den allmänna handeln fanns ammunition som passade till vapnet för tillstånd borde krävas att vapnet gjordes varaktigt obrukbart.

När frågan om det villkor som går ut på att vapnet skall göras varaktigt obrukbart togs upp i förarbetena till vapenlagen (prop. 1973:166 s. 113 f) gällde de där framförda synpunkterna i första hand vapen som skall innehas för samlarändamål. Departementschefen anförde därvid bl. a. att sådant ingrepp som det var fråga om många gånger kunde komma att stå i strid med något av de intressen som ligger bakom en samlarverksamhet. Å andra sidan var det enligt departementschefen troligt att det för en samlare trots allt kunde vara ett fördelaktigare alternativ att få möjlighet att inneha vapnet i obrukbart skick än att inte alls ha det i sin samling eller att visserligen få tillstånd till innehavet men därvid vara tvungen att underkasta sig långtgående förvaringsföreskrifter. Departementschefen anförde vidare att en föreskrift om obrukbarhet i första hand borde meddelas när säkerhetsaspekterna är beaktansvärda och det tillika är fråga om moderna vapen till vilka man förhållandevis lätt kan skaffa ammunition; äldre vapen till vilka man inte i handeln utan svårighet kan skaffa ammunition borde sålunda enligt departementschefen som regel få innehas utan att göras varaktigt obrukbara.

Som förut nämnts kan ett tillstånd till innehav av skjutvapen också förenas med närmare föreskrifter om hur vapnet skall förvaras. Befogenheten att ställa upp sådana föreskrifter infördes genom vapenlagen. Bestämmelserna är straffsanktionerade (38 § vapenlagen).

Enligt vad departementschefen anförde vid lagens tillkomst (prop. s. 112 f) tar befogenheten att ställa upp särskilda förvaringsvillkor för vapeninnehav främst sikte på det yttre skyddet för de lokaler i vilka ett större eller mindre antal från säkerhetssynpunkt särskilt beaktansvärda vapen förvaras. Meningen var sålunda att polisen i sådant fall skulle få möjlighet att när så bedöms erforderligt ge föreskrifter t. ex. om att dörrar eller fönster skall vara av viss beskaffenhet eller att lås eller larmanordning av speciellt slag skall installeras. Departementschefen påpekade däremot att det i allmänhet inte torde vara rimligt att uppställa krav som innebär att man i en bostad även skall vara skyldig installera säkerhetsanordningar som utgör ett effektivt skydd mot tillgrepp sedan en obehörig väl har tagit sig in i lokalen, eftersom sådana säkerhetsanordningar som regel kan väntas bli alltför kostnadskrävande. Nu anförda synpunkt fick emellertid enligt departementschefens mening inte undanskymma det förhållandet att det i vissa fall ändå kan vara befogat att polismyndigheten även kan meddela särskilda föreskrifter om hur vapen normalt skall förvaras inom en bostadslägenhet eller annan lokal. Departementschefen betonade att frågan om behovet av sådana föreskrifter naturligtvis alltid måste bedömas mot bakgrund av alla de skiftande förhållanden som det här kan vara fråga om; t. ex. vapnens typ och antal. Det framstår därvid som naturligt, framhöll departementschefen, att man inte minst tar hänsyn till i vad mån det rör sig om speciellt farliga vapen, t. ex. pistoler, kulsprutepistoler och andra automatvapen. Beaktas borde också enligt departementschefen (prop. s. 141) om det på grund av sökandens tidigare innehav av vapen eljest framstår som angeläget med ett

mera omfattande skydd än som följer av lagens allmänna bestämmelser om förvaring av vapen.

År 1981 beslutade riksdagen omfattande ändringar i vapenlagen (SFS 1981:1360). Lagändringarna gällde dock inte de här aktuella villkorsföreskrifterna i 10 § vapenlagen. Frågan om tillämpningen av dessa var likväl föremål för riksdagens prövning med anledning av ett motionsyrkande om att det vid tillståndsgivning endast undantagsvis borde uppställas villkor om att vapnet görs varaktigt obrukbart. Vid ställningstagande till motionsspörsmålet uttalade justitieutskottet i sitt av riksdagen godkända betänkande (JuU 1981/82:15) att det på anförda skäl fanns anledning att omgärda tillståndsgivningen för samlarändamål med restriktioner i fråga om villkoren för innehav av vapen i sådant syfte; möjligheterna att som villkor för innehavet uppställa krav på att vapnet skall göras varaktigt obrukbart fyllde härvidlag en viktig funktion. Det kunde enligt vad utskottet framhöll inte komma i fråga att såsom föreslagits i motionen ändra reglerna härom i vapenlagen.

Utskottet anförde vidare.

En annan sak är att tillämpningen när det gäller att bedöma om ett vapen skall göras varaktigt obrukbart måste ske med omdöme och under avvägning mellan säkerhetsaspekterna och samlarintresset och andra liknande motstående intressen. Det bör i sammanhanget understrykas att möjligheten till en betryggande förvaring av ett vapen inte sällan kan göra det onödigt med en föreskrift om obrukbarhet. Särskilt angeläget är det, såsom vid all rättstillämpning, att de tillståndsgivande myndigheternas praxis inte uppvisar för stora variationer. Regeringens och rikspolisstyrelsens möjligheter att utfärda föreskrifter fyller enligt utskottets mening en viktig funktion när det gäller att åstadkomma en mer enhetlig rättstillämpning och utskottet anser att det kan vara av värde att dessa möjligheter utnyttjas i större utsträckning än f. n. Som en följd av riksdagens beslut i förevarande lagstiftningsärende måste en översyn göras inte bara av vapenkungörelsen utan också av rikspolisstyrelsens föreskrifter. Utskottet utgår från att vad utskottet nu har anfört beaktas i översynsarbetet utan någon särskild åtgärd från riksdagens sida.

Rikspolisstyrelsen har den 10 mars 1983 utfärdat nya föreskrifter och allmänna råd till vapenlagstiftningen. I dessa berörs i form av allmänna råd bl. a. frågan om tillstånd och villkor beträffande vapen för samlarändamål, liksom beträffande vapen med huvudsakligen prydnadsvärde eller särskilt affektionsvärde.

Beträffande vapen hos samlare erinrar rikspolisstyrelsen att åtminstone en del vapensamlares verksamhet har betydelse från vapenhistorisk synpunkt; vissa samlingar kan t. o. m. ha ett betydande vapenhistoriskt värde.

Det anförs att kulsprutepistol eller annat automatvapen som regel inte får ingå i vapensamling om inte vapnet görs varaktigt obrukbart. Även när det gäller andra vapen av modern typ bör enligt rikspolisstyrelsens mening tillståndsgivningen vara restriktiv; beträffande pistol eller annat enhandsvapen bör antingen föreskrivas att vapnet görs varaktigt obrukbart eller – om en sådan åtgärd bedöms vara tillräcklig, t. ex. beträffande kulturhistoriskt eller

eljest särskilt värdefulla vapen – utfärdas särskilda förvaringsföreskrifter.

Rikspolisstyrelsen anför vidare att det av praktiska skäl inte torde kunna komma i fråga att utfärda ett tillstånd som har den innebörden att tillståndshavaren i efterhand får möjlighet att välja om han skall iaktta särskilda föreskrifter angående förvaringen av vapnet eller om det skall göras obrukbart. För den händelse sådana alternativa lösningar framstår som lika godtagbara från säkerhetssynpunkt bör emellertid enligt rikspolisstyrelsen sökanden alltid ges möjlighet att i förväg uttala sig om vilken lösning han själv föredrar.

I fråga om ärvda vapen, vapen med huvudsakligen prydnadsvärde eller vapen med särskilt affektionsvärde anges endast att för innehavstillstånd bör krävas att vapnet görs varaktigt obrukbart i de fall det gäller vapen beträffande vilka särskild restriktivitet skall iakttas vid tillståndsgivningen (bl. a. automatvapen) och sökanden inte uppfyller de särskilda kvalifikationskraven (bl. a. i fråga om pålitlighet).

Tillstånd för automatvapen

Så som har beskrivits i det föregående får skjutvapen inte innehas utan polismyndighetens tillstånd. Som allmänna villkor för att ett tillstånd skall meddelas gäller enligt 9 § första stycket vapenlagen att det dels föreligger ett behov av vapnet, dels inte finns någon mera påtaglig risk för missbruk. Tillstånd att inneha skjutvapen kan avse andra ändamål än skjutning, t. ex. samlar- eller prydnadsändamål. Även för vapen som har särskilt affektionsvärde för sökanden kan tillstånd ges.

I fråga om vapen som från säkerhetssynpunkt typiskt sett är riskfyllda gäller särskilt stränga krav vid tillståndsgivningen. Sålunda föreskrivs i 9 § andra stycket vapenlagen att tillstånd att inneha pistol eller annat enhandsvapen eller kulsprutepistol eller annat helautomatiskt vapen får meddelas endast om det finns synnerliga skäl. Tidigare, enligt 1949 års vapenförordning, gällde en liknande begränsning i tillståndsgivningen endast i fråga om pistoler och andra dylika fickvapen.

Den som ansöker om tillstånd till innehav av kulsprutepistol eller annat helautomatiskt vapen som inte skall ingå i vapensamling eller eljest uteslutande användas för dekorationsändamål måste kunna handha sådant vapen samt vara ordinarie hemvärnsman inom det allmänna hemvärnet eller driftvärnet eller aktiv medlem i skytteförening, förening för frivillig befälsutbildning eller motsvarande organisation och inneha automatvapenskyttemärke i guld. Vidare gäller att tillstånd i regel bör meddelas endast den som har fyllt 21 år (5 § vapenkungörelsen).

I rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till vapenlagstiftningen uttalas beträffande behovsprövningen i fråga om innehav av kulsprutepistol eller annat helautomatiskt vapen först och främst att tillstånd skall ges med stor restriktivitet. Utöver de krav som uppställs i vapenkungörelsen måste

sökanden uppfylla vissa mera allmänna personliga kvalifikationer beträffande pålitlighet, omdömesgillhet och laglydighet. Rikspolisstyrelsen framhåller vidare att det bör fordras att sökanden har ett mycket stort behov av att inneha ett eget automatvapen; för att uppfylla dessa villkor krävs att sökanden är en framstående tävlingsskytt. För att kunna anses vara detta bör han enligt rikspolisstyrelsens mening under några år stadigvarande ha tillhört åtminstone den bästa tredjedelen av skyttar i förbunds- och kretstävlingar med automatvapen.

Tillstånd att inneha automatvapen är förutsatt kunna ges även för andra ändamål än tävlingsskytte. I förarbetena till vapenlagen (prop. 1973:166 s. 114 f) uttalade departementschefen dock att han fann det naturligt att tillstånd för kulsprutepistoler och helautomatiska gevär i regel inte bör kunna meddelas för samlarändamål; tidigare stränga regler, innebärande krav på synnerliga skäl, som gällt för innehav av bl. a. pistoler borde därför i vapenlagen gälla också för kulsprutepistol och liknande automatvapen. Departementschefen anförde i sammanhanget att behovet av restriktivitet vid tillståndsgivningen såvitt gäller de från säkerhetssynpunkt särskilt känsliga vapentyperna i första hand tar sikte på sådana vapen som är användbara och till vilka ammunition finns tillgänglig på marknaden; i andra fall kan det sålunda finnas anledning till en mera liberal praxis.

Av redovisningen i föregående avsnitt rörande gällande regler, förarbetena därtill och rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd framgår att tillstånd att inneha automatvapen för annat ändamål än skjutning i regel bör förenas med villkor att vapnet görs varaktigt obrukbart eller med särskilda föreskrifter om förvaring.

Handläggning av vapenärenden

För innehav av skjutvapen krävs som tidigare sagts tillstånd av polismyndighet. Bestämmelser om förfarandet i vapenärenden finns i vapenkungörelsen och i rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till vapenlagstiftningen. Reglerna i ämnet innebär såvitt gäller enskilds vapeninnehav i korthet följande.

Ansökan om tillstånd att inneha vapen görs skriftligen hos polismyndigheten. Ansökningshandlingen skall innehålla uppgift om sökandens namn, personnummer och hemvist samt om vapnets beteckning och kaliber. Gäller ansökan ett visst bestämt vapen skall i ansökningshandlingen anges överlåtarens eller upplåtarens namn och hemvist samt vapnets fabrikat, modell och tillverkningsnummer. I ansökningshandlingen skall också anges antal och slag av skjutvapen som sökanden redan innehar. Vidare skall anges för vilket ändamål han ämnar använda vapnet och vilka omständigheter han vill åberopa till utredning om sitt behov att inneha det.

För att få tillstånd att inneha skjutvapen krävs att sökanden uppfyller vissa allmänna lämplighetskrav beträffande pålitlighet, omdömesgillhet och lag-

lydnad. Lämplighetsprövningen skall även omfatta sökandens förmåga att handha det vapen ansökan avser. Härmed avses inte bara skjutskickligheten utan också förmåga att över huvud taget handha vapnet på ett betryggande sätt. Utredning i saken genom intyg eller bevis, t. ex. s. k. jägarbevis, måste i regel företes av sökanden.

I ansökningsärendet måste polismyndigheten också pröva sökandens behov av vapnet. Härvidlag gäller olika behovskrav beroende på vilken typ av vapen ansökan avser och för vilket ändamål vapnet avses bli använt. När det gäller vapen avsett för jakt täcker enligt rikspolisstyrelsens allmänna råd jägarbeviset kvalifikationskraven.

Har polismyndighet lämnat tillstånd till vapeninnehav skall bevis härom utfärdas. I beviset skall anges bl. a. de villkor eller föreskrifter som har meddelats med stöd av vapenlagen. Vidare skall beviset innehålla uppgift om det ändamål vartill ägaren är berättigad att använda vapnet. Polismyndighetens beslut i tillståndsärendet får överklagas till länsstyrelsen.

Här skall också nämnas att polismyndighets tillstånd enligt vapenlagen erfordras inte bara för innehav av skjutvapen utan även för förvärv av ammunition, för införsel av skjutvapen eller ammunition och för handel med skjutvapen. Polismyndigheten prövar också vissa fall av utförsel av skjutvapen. Vidare krävs polismyndighetens godkännande för den som mottar vapen för reparation, översyn eller skrotning. Till polismyndighetens uppgifter enligt vapenlagen hör även att pröva frågan om återkallelse av tillstånd och om inlösen till staten av skjutvapen och ammunition. Ett återkallelseärende kan bli aktuellt bl. a. om polisen får meddelande om att en vapeninnehavare har dömts för brott mot vapenlagen eller för brott vid vilket skjutvapen använts. Inlösen av vapen skall ske bl. a. när vapentillstånd har återkallats eller när vapeninnehavaren har avlidit.

Enligt 47 § vapenlagen skall polismyndighet föra register över tillståndspliktiga vapen liksom över beslut som myndigheter har meddelat enligt lagen. Varje polismyndighet skall enligt rikspolisstyrelsens föreskrifter föra dels ett namnregister, dels ett register över vapnens tillverkningsnummer och dels register över meddelade tillstånd till handel med vapen, vapenreparation resp. införsel av skjutvapen och ammunition. Samtliga register förs manuellt.

Polismyndigheten är också enligt 53 § vapenkungörelsen skyldig att lämna uppgift till folkbokföringsmyndigheten om vilka personer som förekommer i vapenregister. När en sådan person flyttar, ändrar namn, avlider, utvandrar eller förs över till ett s. k. obefintlighetsregister underrättas polismyndigheten av folkbokföringsmyndigheten.

Avgift i vapenärenden

För expeditioner som utfärdas av statliga myndigheter finns bestämmelser i expeditionskungörelsen. I en vid kungörelsen fogad avgiftslista anges den

expeditionsavgift som skall erläggas för expeditioner i olika ärenden.

Gällande princip, såsom den lades fast av statsmakterna år 1964, för att fastställa expeditionsavgifter i ärenden som avser tillstånd, godkännande, dispens eller eljest särskild rättighet bygger på grundtanken att den enskilde själv skall betala kostnaden för ärendets handläggning; avgiftsbeloppet skall inte överstiga statens självkostnader för expeditionen (prop. 1964:75 s. 310 f, BevU 42, rskr 167). Av bl. a. praktiska eller sociala skäl har undantag gjorts från den nämnda principen. Som en allmän regel gäller t. ex. att medellös person kan medges befrielse att betala avgift.

För ett tillstånd att inneha ett eller flera skjutvapen har en sökande, som inte är skytteförbund eller liknande sammanslutning, att betala en avgift på f. n. 290 kr. För bl. a. skytteförbund är avgiften 115 kr. Beträffande tillstånd att förvärva ammunition är expeditionsavgiften 35 kr. För tillstånd att inneha bl. a. obrukbart vapen är avgiften 60 kr.

Avgiften för tillstånd att inneha skjutvapen har höjts tid efter annan. När expeditionskungörelsen trädde i kraft den 1 januari 1965 var avgiften 15 kr. Den höjdes till 20 kr. år 1968 och till 40 kr. år 1976. Fr. o. m. den 1 januari 1981 höjdes avgiften till 250 kr. Nuvarande avgift, 290 kr., gäller fr. o. m. den 1 juli 1982.

De överväganden som låg bakom regeringens beslut att höja expeditionsavgiften till 250 kr. redovisades i en proposition om besparingar i statsverksamheten, m. m. (prop. 1980/81:20). Till belysningen av omfattningen av polisens ärendehantering enligt vapenlagen redovisades i propositionen (prop. bil. 1 s. 3) följande, då aktuella, uppgifter. Antalet registrerade skjutvapen beräknades uppgå till ca 1,7 miljoner (siffran omfattade inte staten tillhöriga vapen, liksom inte heller vapen som av staten överlämnats till vissa tjänstemän, sammanslutningar och företag). Antalet tillståndshavare uppgick till omkring 700 000. Det årliga antalet ansökningar om tillstånd att inneha vapen eller att förvärva ammunition uppskattades till ca 110 000. Antalet underrättelser från folkbokföringsmyndigheterna till polismyndigheterna hade beräknats till ca 175 000 om året och antalet aviseringar i motsatt riktning till ca 75 000 om året. Enligt en försiktig uppskattning kunde antalet slagningar i vapenregistret för kontroll av om tillstånd bör omprövas på grund av brottsanmälningar e. d. beräknas till ca 50 000 om året.

Enligt chefen för justitiedepartementet visade de redovisade siffrorna att hanteringen av vapenärenden medförde en betydande arbetsbelastning för polisen, som beräknades motsvara ca 170 årsarbetskrafter för den lokala polisorganisationen eller en kostnad av storleksordningen 25–30 milj. kr. per år. Även för länsstyrelsernas del krävde hanteringen av vapenfrågor en stor arbetsinsats. Enligt departementschefens mening talade starka skäl för att man skulle införa en ordning enligt vilken staten i större utsträckning än vad som då gällde gottgörs för sina kostnader för ärendehantering och registerhållning i fråga om vapen. Den höjning av avgiften från 40 till 250 kr. som aviserades av departementschefen beräknades medföra ett tillskott till

statsbudgeten på omkring 21 milj. kr. per år.

Vad departementschefen anfört föranledde inte något uttalande från riksdagens sida (JuU 1980/81:17).

Utskottet

Inledning

I detta betänkande behandlar utskottet fyra motioner som rör olika frågor om tillståndsgivning för skjutvapen. En motion gäller reglerna i vapenlagen (1973:1176) om att tillstånd för vapeninnehav får förenas med villkor att vapnet görs varaktigt obrukbart. I en annan motion tas upp frågan om privatpersoners innehav av kulsprutepistoler eller andra automatvapen. De två övriga motionerna rör handläggningen av vapenärenden och expeditionsavgiften i sådana ärenden.

Villkor för innehav av vapen (motion 1981/82:714)

Skutvapen får inte innehas utan tillstånd av polismyndighet. Tillstånd att inneha skjutvapen får enligt 9 § vapenlagen beviljas en enskild person endast om han har behov av vapnet och det skäligen kan antas att han inte kommer att missbruka det. Behov av vapnet föreligger normalt bara om sökanden har tänkt använda det för skjutning. I fråga om skjutvapen som huvudsakligen har prydnadsvärde får tillstånd dock meddelas även för den som vill inneha vapnet för annat ändamål än skjutning. Detsamma gäller i fråga om vapen som har särskilt affektionsvärde för sökanden, t. ex. ett vapen som gått i arv. Även för den som skall inneha vapen för samlarändamål kan föreligga sådant behov av vapnen att tillstånd får ges.

Enligt 10 § vapenlagen meddelas tillstånd att inneha skjutvapen för särskilt angivet ändamål. I paragrafen anges att tillståndet får förenas med villkor att vapnet skall göras varaktigt obrukbart eller med närmare förskrifter om hur vapnet skall förvaras.

För att kravet på varaktig obrukbarhet skall vara uppfyllt fordras att skott över huvud taget inte kan avlossas från vapnet t. ex. genom att dess patronläge svetsats igen eller att pipans bakre del svetsats ihop.

I motion 1981/82:714 förordas att det som villkor för tillstånd endast undantagsvis bör krävas att vapnet görs obrukbart. Avgörande för tillståndsfrågan bör främst vara om vapnet kan förvaras på betryggande sätt. Motionären föreslår att 10 § vapenlagen ändras så att ifall ett vapen kan förvaras på ett betryggande sätt villkor om att vapnet görs varaktigt obrukbart skall föreskrivas bara när särskilda skäl föreligger.

Reglerna om möjligheterna att förena ett tillstånd med villkor att vapnet görs varaktigt obrukbart fick sitt nuvarande innehåll genom vapenlagen, som trädde i kraft den 1 juli 1974. Föreskrifter i ämnet fanns tidigare i 1949 års

vapenförordning. Bestämmelserna där avsåg endst sådana vapen som huvudsakligen hade affektions- eller prydnadsvärde. Vid tillämpningen gällde bl. a. att om det i allmänna handeln fanns ammunition som passade till vapnet för tillstånd borde krävas att vapnet gjordes varaktigt obrukbart. – När frågan om det villkor som går ut på att vapnet skall göras varaktigt obrukbart togs upp i förarbetena till vapenlagen (prop. 1973:166 s. 113 f) gällde de där framförda synpunkterna i första hand vapen som skall innehas för samlarändamål. Departementschefen anförde därvid bl. a. att en föreskrift om obrukbarhet i första hand borde meddelas när säkerhetsaspekterna är beaktansvärda och det tillika är fråga om moderna vapen till vilka man förhållandevis lätt kan skaffa ammunition; äldre vapen till vilka man inte i handeln utan svårighet kan skaffa ammunition borde sålunda som regel få innehas utan att göras varaktigt obrukbara.

Som nyss nämnts kan ett tillstånd till innehav av skjutvapen förenas med närmare föreskrifter om hur vapnet skall förvaras. Befogenheten att ställa upp sådana föreskrifter infördes genom vapenlagen. Bestämmelserna är straffsanktionerade. Enligt vad som uttalades vid lagens tillkomst (prop. s. 112 f) tar befogenheten att ställa upp särskilda förvaringsföreskrifter främst sikte på det yttre skyddet för de lokaler i vilka ett större eller mindre antal från säkerhetssynpunkt särskilt beaktansvärda vapen förvaras.

Frågan om en ändring av de aktuella bestämmelserna om obrukbarhet eller särskild förvaring i 10 § vapenlagen var år 1981 föremål för riksdagens prövning med anledning av ett motionsyrkande om att det vid tillståndsgivning endast undantagsvis borde uppställas villkor om att vapnet görs varaktigt obrukbart. Vid ställningstagande till motionsspörsmålet uttalade justitieutskottet i sitt av riksdagen godkända betänkande (JuU 1981/82:15) att det på anförda skäl fanns anledning att omgärda tillståndsgivningen i fråga om vapen som skall innehas för samlarändamål med restriktioner i fråga om villkoren för innehav; möjligheterna att som villkor för innehavet uppställa krav på att vapnet skall göras varaktigt obrukbart fyllde härvidlag en viktig funktion. Det kunde enligt vad utskottet framhöll inte komma i fråga att såsom föreslagits i motionen ändra reglerna härom i vapenlagen.

En annan sak var, enligt utskottets uppfattning, att tillämpningen när det gäller att bedöma om ett vapen skall göras varaktigt obrukbart måste ske med omdöme och under avvägning mellan säkerhetsaspekterna och samlarintresset och andra liknande motstående intressen. Utskottet underströk i sammanhanget att möjligheten till en betryggande förvaring av ett vapen inte sällan kan göra det onödigt med en föreskrift om obrukbarhet. Särskilt angeläget är det, framhöll utskottet, såsom vid all rättstillämpning, att de tillståndsgivande myndigheternas praxis inte uppvisar för stora variationer. Det anförda borde beaktas i det översynsarbete som då var förestående rörande bl. a. rikspolisstyrelsens föreskrifter till vapenlagstiftningen.

Rikspolisstyrelsen har därefter, i mars 1983, utfärdat nya föreskrifter och allmänna råd till vapenlagstiftningen. I dessa tas i form av allmänna råd upp

bl. a. frågan om tillstånd och villkor beträffande vapen för samlarändamål, liksom beträffande vapen med huvudsakligen prydnadsvärde eller särskilt affektionsvärde.

Beträffande vapen hos samlare anförs att kulsprutepistol eller annat automatvapen som regel inte får ingå i vapensamling om inte vapnet görs varaktigt obrukbart. Även när det gäller andra vapen av modern typ bör enligt rikspolisstyrelsens allmänna råd tillståndsgivningen vara restriktiv; beträffande pistol eller annat enhandsvapen bör antingen föreskrivas att vapnet görs varaktigt obrukbart eller – om en sådan åtgärd bedöms vara tillräcklig, t. ex. beträffande kulturhistoriskt eller eljest särskilt värdefulla vapen – utfärdas särskilda förvaringsföreskrifter.

Rikspolisstyrelsen anför vidare i de allmänna råden att om det framstår som lika godtagbart att sökanden iakttar särskilda föreskrifter angående förvaringen av vapnet som att det görs varaktigt obrukbart sökanden alltid bör ges möjlighet att i förväg uttala sig om vilken lösning han själv föredrar.

I fråga om ärvda vapen, vapen med huvudsakligen prydnadsvärde eller vapen med särskilt affektionsvärde anges endast att för innehavstillstånd bör krävas att vapnet görs varaktigt obrukbart i de fall det gäller vapen beträffande vilka särskild restriktivitet skall iakttas vid tillståndsgivningen och sökanden inte uppfyller de särskilda kvalifikationskraven.

Utskottet vill för sin del vid ställningstagande till motionsspörsmålet till att börja med erinra om att åtskilliga av bestämmelserna i vapenlagstiftningen är utformade i syfte att stävja användningen av skjutvapen i samband med brott och annat missbruk av sådana vapen. För att någon skall få tillstånd att inneha vapen som skall användas för skjutning gäller sålunda en rad kvalifikationskrav. Lagstiftningen medger emellertid vapeninnehav också för andra ändamål än skjutning.

Innehav av vapen för sådana andra ändamål, t. ex. samlar- eller prydnadsändamål, kan enligt utskottets mening innebära särskilda problem och risker från säkerhetssynpunkt. För att vapeninnehav ändå skall kunna medges för sådana ändamål har det ansetts nödvändigt att kunna omgärda tillståndsgivningen med restriktioner i fråga om villkoren för vapeninnehavet; för den som är intresserad av att inneha ett vapen för samlarändamål eller som prydnad måste det trots allt vara fördelaktigare att få möjlighet att t. ex. inneha vapnet i obrukbart skick än att inte alls få inneha det. Det är mot den här angivna bakgrunden som man skall betrakta de i ärendet aktuella reglerna om obrukbarhet och särskild förvaring. Enligt utskottets mening fyller dessa regler en viktig funktion, och utskottet anser därför att det inte bör komma ifråga att göra några lättnader i dessa regler.

Reglerna beträffande föreskrifter om särskild förvaring och beträffande villkor om obrukbarhet är så utformade att inget av dessa alternativ ges företräde framför det andra. Det ankommer sålunda på de rättstillämpande myndigheterna och då i första hand på polismyndigheterna att, med ledning

av bl. a. vapenlagens förarbeten, tillämpa reglerna på ett ändamålsenligt och nyanserat sätt. Utskottet kan i och för sig instämma i de tankegångar som ligger bakom motionsönskemålet att reglerna ändras så, att om vapnet kan förvaras på betryggande sätt, villkor om att det görs varaktigt obrukbart föreskrivs endast undantagsvis. Såsom utskottet redan i ett tidigare ärende har framhållit måste tillämpningen när det gäller att bedöma om ett vapen skall göras varaktigt obrukbart ske med omdöme och under avvägning mellan säkerhetsaspekterna och samlarintresset och andra liknande motstående intressen. Härvidlag är det enligt utskottets mening av vikt att beakta att möjligheterna till en betryggande förvaring av ett vapen inte sällan kan göra det onödigt med en föreskrift om obrukbarhet. Utskottet anser det alltså angeläget att man vid tillämpningen av reglerna inte rutinmässigt och utan ingående prövning av sökandens förhållanden och inställning till saken som villkor för tillstånd uppställer krav på att ett vapen görs varaktigt obrukbart.

I sammanhanget förtjänar det också att kraftigt understrykas vikten av att rättstillämpningen på området är enhetlig. Utskottet utgår från att rikspolisstyrelsen och de rättstillämpande organen beaktar intresset av en enhetlig praxis.

Av det anförda följer att utskottet anser att de i motionen aktualiserade spörsmålen mera gäller frågor om rättstillämpningen på området än utformningen av reglerna om obrukbarhet eller särskild förvaring i vapenlagen. För rättstillämpningen har rikspolisstyrelsens anvisningar en stor betydelse. Som förut angetts har styrelsen nyligen utfärdat nya föreskrifter och allmänna råd till vapenlagstiftningen. De rekommendationer som där lämnas i form av allmänna råd innebär enligt utskottets uppfattning en viss liberalisering när det gäller tillämpningen av de aktuella reglerna om villkoren för vapentillstånd; en mer nyanserad tillämpning förordas också. En tillämpning av vapenlagstiftningen i enlighet härmed ligger i linje med utskottets synsätt. Först sedan rikspolisstyrelsens nya förskrifter och allmänna råd har varit i kraft en tid kan man bedöma huruvida ytterligare åtgärder påkallas för en rättstillämpning som utskottet anser önskvärd. Det sagda innebär att utskottet finner att en ändring av lagstiftningen på området i den riktning som förespråkas i motionen inte f. n. bör övervägas.

Med hänvisning till det anförda anser utskottet att motion 714 inte bör vinna riksdagens bifall.

Tillstånd för automatvapen (motion 1982/83:1214)

I motion 1982/83:1214 begärs att vapenlagen ändras så att privatpersoner inte kan ges tillstånd att inneha kulsprutepistoler eller andra helautomatiska vapen. Motionärerna pekar på att sådana vapen kan vara mycket farliga om de missbrukas, och de anser att något verkligt prydnadsvärde eller affek-

tionsvärde knappast kan föreligga som motiv för tillstånd till innehav av sådana vapen.

Skjutvapen får inte innehas utan polismyndighetens tillstånd. Som allmänna villkor för att ett tillstånd skall meddelas gäller enligt 9 § första stycket vapenlagen att det dels föreligger ett behov av vapnet, dels inte finns någon mera påtaglig risk för missbruk. Tillstånd att inneha skjutvapen kan avse andra ändamål än skjutning, t. ex. samlar- eller prydnadsändamål. Även för vapen som har särskilt affektionsvärde för sökanden kan tillstånd ges.

I fråga om vapen som från säkerhetssynpunkt typiskt sett är riskfyllda gäller särskilt stränga krav vid tillståndsgivningen. Sålunda föreskrivs i 9 § andra stycket vapenlagen att tillstånd att inneha pistol eller annat enhandsvapen eller kulsprutepistol eller annat helatuomatiskt vapen får meddelas endast om det finns synnerliga skäl.

Beträffande den som ansöker om tillstånd till innehav av kulsprutepistol som skall användas för skjutning uppställs i vapenkungörelsen (1974:123) en rad särskilda krav med avseende på sökandens förmåga att handha vapnet. I rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till vapenlagstiftningen framhålls att tillstånd till innehav av kulsprutepistol skall ges med stor restriktivitet. Utöver de särskilda krav som uppställs i vapenkungörelsen måste sökanden uppfylla vissa mera allmänna kvalifikationskrav beträffande pålitlighet, omdömesgillhet och laglydighet. Rikspolisstyrelsen framhåller vidare att det bör fordras att sökanden har ett mycket stort behov av att inneha ett eget automatvapen.

Enligt vapenlagstiftningen är det förutsatt att tillstånd att inneha automatvapen skall kunna ges även för andra ändamål än tävlingsskytte. I förarbetena (prop. 1973:166 s. 114 f) till vapenlagen framhölls dock att tillstånd för kulsprutepistoler och helautomatiska gevär i regel inte bör kunna meddelas för samlarändamål. Behovet av restriktivitet vid tillståndsgivningen såvitt gäller de från säkerhetssynpunkt särskilt känsliga vapentyperna tar enligt uttalanden i förarbetena i första hand sikte på sådana vapen som är användbara och till vilka ammunition finns tillgänglig på marknaden; i andra fall kan det sålunda finnas anledning till en mera liberal praxis.

Av reglerna i vapenlagstiftningen, förarbetena därtill och rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd framgår att tillstånd att inneha automatvapen för annat ändamål än skjutning – om sådant tillstånd över huvud taget ges – i regel bör förenas med villkor att vapnet görs varaktigt obrukbart eller med särskilda föreskrifter om förvaring.

Utskottet vill för sin del i linje med vad som sägs i motionen framhålla att enskilda personers innehav av kulsprutepistoler eller andra helautomatiska vapen erbjuder betydande problem och risker från säkerhetssynpunkt. Utformningen av lagstiftningen på området har också skett med särskilt beaktande av dessa förhållanden. För tillståndsgivningen gäller således särskilt stränga regler. Enligt utskottets mening medför dessa regler en från

säkerhetssynpunkt nöjaktig inskränkning i möjligheterna för enskild att få tillstånd att inneha ett helautomatiskt vapen för skjutändamål. Även vid innehav för andra ändamål är enligt utskottets mening regleringen rörande tillstånd så restriktiv och tillståndsgivningen förenad med sådana särskilda villkor eller föreskrifter att några nämnvärda risker från säkerhetssynpunkt inte torde föreligga. Några åtgärder på lagstiftningssidan eller eljest från riksdagens sida är därför enligt utskottets mening inte nödvändiga.

Det anförda innebär att motion 1214 bör lämnas utan bifall.

Handläggning av vapenärenden m. m. (motionerna 1982/83:1742 och 1743)

I motion 1982/83:1743 begärs en översyn av polisens handläggning av vapenärenden. Motionärerna anser att handläggningen bör kunna förenklas i flera avseenden. I sammanhanget bör också expeditionsavgiftens storlek ses över.

I motion 1982/83:1742 begärs att den avgift som en sökande skall betala i ett vapenärende skall minskas. Expeditionsavgiftens storlek bör enligt motionärerna inte påverkas av polisens kostnader för prövning av återkallelse av vapentillstånd, för registerföring och för informationsutbyte med andra myndigheter.

För innehav av skjutvapen krävs som förut sagts tillstånd av polismyndighet. En ansökan om tillstånd att inneha vapen skall göras skriftligen och innehålla vissa uppgifter om sökandens person och hans eventuella vapeninnehav, om det vapen ansökan avser och om överlåtaren. I ansökningshandlingen skall också anges för vilket ändamål sökanden ämnar använda vapnet och vilka omständigheter han vill åberopa till utredning om sitt behov att inneha det.

För att få tillstånd att inneha skjutvapen krävs att sökanden uppfyller vissa allmänna lämplighetskrav beträffande pålitlighet, omdömesgillhet och laglydnad. Lämplighetsprövningen skall också gälla sökandens förmåga att handha det vapen som ansökan avser. Polisen måste vidare pröva sökandens behov av vapnet. Erforderlig utredning i dessa hänseenden måste i regel läggas fram av sökanden. Gäller en ansökan jaktvapen räcker det enligt en försöksverksamhet som pågår att sökanden kan uppvisa ett s. k. jägarbevis.

Lämnar polisen tillstånd till vapeninnehav skall ett bevis härom utfärdas. I det skall anges bl. a. de villkor som gäller för innehavet.

Polismyndighets tillstånd enligt vapenlagen behövs inte bara för innehav av skjutvapen utan även för bl. a. förvärv av ammunition, för införsel av skjutvapen eller ammunition och för handel med skjutvapen. Till polismyndighetens uppgifter enligt vapenlagen hör även att pröva frågan om återkallelse av tillstånd och om inlösen till staten av skjutvapen och ammunition. Frågan om återkallelse kan bli aktuell bl. a. om polisen får meddelande om att en vapeninnehavare har dömts för brott mot vapenlagen eller för brott vid vilket skjutvapen använts. Inlösen av vapen skall ske bl. a.

när vapentillstånd har återkallats eller när vapeninnehavaren har avlidit.

Polismyndighet skall också föra register över tillståndspliktiga vapen liksom över beslut som har meddelats enligt lagen. Varje polismyndighet skall föra bl. a. ett namnregister och ett register över vapnens tillverkningsnummer. Samtliga register förs manuellt.

Polismyndigheten är också skyldig att lämna uppgift till folkbokföringsmyndigheten om vilka personer som förekommer i vapenregister. När en sådan person bl. a. flyttar, ändrar namn eller avlider underrättas polismyndigheten av folkbokföringsmyndigheten.

För expeditioner som utfärdas av statliga myndigheter finns bestämmelser i expeditionskungörelsen (1964:618). I en vid kungörelsen fogad avgiftslista anges den expeditionsavgift som skall betalas för expeditioner i olika ärenden.

För varje tillstånd att inneha ett eller flera skjutvapen har en sökande, som inte är skytteförbund eller liknande sammanslutning, att betala en avgift på f. n. 290 kr. Beträffande tillstånd att förvärva ammunition är expeditionsavgiften 35 kr. För tillstånd att inneha bl. a. obrukbart vapen är avgiften 60 kr.

Avgiften för tillstånd att inneha skjutvapen har höjts vid olika tillfällen. När expeditionskungörelsen trädde i kraft den 1 januari 1965 var avgiften 15 kr. Den höjdes till 20 kr. år 1968 och till 40 kr. år 1976. Fr. o. m. den 1 januari 1981 höjdes avgiften till 250 kr. Nuvarande avgift, 290 kr., gäller fr. o. m. den 1 juli 1982.

I en proposition om besparingar i statsverksamheten, m. m. (prop. 1980/81:20) redovisades de överväganden som låg bakom regeringens beslut att höja expeditionsavgiften till 250 kr. Till belysning av omfattningen av polisens ärendehantering enligt vapenlagen lämnades i propositionen vissa uppgifter om antalet registrerade vapen, antalet årliga ansökningar m. m. En redovisning av uppgifterna har lämnats i det föregående (s. 9). Enligt chefen för justitiedepartementet visade de redovisade siffrorna att hanteringen av vapenärenden innebar en betydande arbetsbelastning för polisen, som beräknades motsvara ca 170 årsarbetskrafter för den lokala polisorganisationen. Enligt departementschefens mening talade starka skäl för att man skulle införa en ordning enligt vilken staten i större utsträckning än vad som då gällde gottgörs för sina kostnader för ärendehantering och registerhållning i fråga om vapen. Vad departementschefen anfört föranledde inte något uttalande från riksdagens sida (JuU 1980/81:17).

När det gäller polisens handläggning av ärenden om tillstånd enligt vapenlagen vill utskottet först erinra om att det här rör sig om myndighetsutövning och att ärendenas handhavande har betydelse såväl för samhället som för den enskilde sökanden. På grund härav är det enligt utskottets mening nödvändigt att förfarandet hos polisen omgärdas av tillräckligt detaljerade regler om hur ett ärende skall hanteras och vilken prövning som därvid skall

göras. Den förhållandevis stora mängden ärenden gör också att en viss formalisering av ärendenas handhavande är nödvändig.

Vad nu har sagts får dock inte undanskymma det förhållandet att det av flera skäl är angeläget att ärendenas handhavande inte görs mera komplicerat än vad som behövs för att tillgodose de intressen som nyss har angetts. Inte minst med tanke på ärendenas mängd är det av bl. a. samhällsekonomiska skäl viktigt att söka åstadkomma förenklingar av handläggningsrutinerna. Ansträngningar i den riktningen pågår för övrigt genom att man t. v. på försök prövar möjligheten att i vissa hänseenden godta det s. k. jägarbeviset som tillräcklig utredning. Det är också angeläget att handhavandet av ärendena inte innehåller sådana inslag som kan uppfattas som uttryck för onödig byråkrati. I linje med vad som sägs i motion 1743 anser utskottet det viktigt att man inom polisen är uppmärksam på möjligheterna att göra handhavandet av tillståndsärendena enklare och smidigare. Eftersom utskottet anser sig kunna utgå från att ansträngningar görs i denna riktning utan några åtgärder från statsmakternas sida avstyrker utskottet bifall till motion 1743 i här behandlad del.

När det sedan gäller motionsyrkandena rörande expeditionsavgiftens storlek skall först sägas att statsmakterna år 1964 har lagt fast principerna för fastställande av expeditionsavgifter i bl. a. tillståndsärenden. Principerna bygger på grundtanken att den enskilde själv skall betala kostnaden för ärendets handläggning; avgiftsbeloppet skall inte överstiga statens genomsnittliga självkostnader för sådana expeditioner (prop. 1964:75, BevU 42, rskr 167).

Som beskrivits i det föregående medför hanteringen av vapenärendena en betydande arbetsbelastning för främst polisen. Kostnaderna för denna skall i enlighet med de nyss angivna principerna betalas av de sökande. Och utgångspunkten måste härvidlag enligt utskottets mening givetvis vara att de sökande gottgör staten inte bara för de kostnader som i snäv mening är direkt förknippade med ett ärendes handhavande utan också för övriga kostnader som följer av ett lagreglerat krav på tillstånd. Enligt utskottets uppfattning är det naturligt att man till statens kostnader för ärendenas handläggning också måste räkna kostnaderna för registerföringen och det därmed sammanhängande informationsutbytet mellan olika samhällsorgan. Detsamma gäller i fråga om kostnaderna för återkallelse av tillstånd, inlösen av skjutvapen m. m.

Det nu anförda innebär att utskottet inte anser att man bör gå ifrån den ordning som gäller för beräkning av expeditionsavgiften i ärenden om tillstånd till vapeninnehav. Utskottet saknar anledning att i förevarande sammanhang göra några uttalanden om skäligheten av de belopp som expeditionsavgiften f. n. uppgår till.

Utskottet avstyrker bifall till motion 1743 i här behandlad del och till motion 1742.

Utskottets hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *villkor för innehav av vapen*
   att riksdagen avslår motion 1981/82:714,
2. beträffande *tillstånd för automatvapen*
   att riksdagen avslår motion 1982/83:1214,
3. beträffande *handläggning av vapenärenden*
   att riksdagen avslår motion 1982/83:1743 i denna del (delvis),
4. beträffande *avgift i vapenärenden*
   att riksdagen avslår motion 1982/83:1742 och motion 1982/83:1743 i denna del (delvis).

Stockholm den 27 oktober 1983

På justitieutskottets vägnar
BERTIL LIDGARD

Närvarande: Bertil Lidgard (m), Lisa Mattson (s), Eric Jönsson (s), Helge Klöver (s), Arne Svensson (m), Gunilla André (c), Karl-Gustaf Mathsson (s), Ulla-Britt Åbark (s), Sven Munke (m), Hans Petersson i Röstånga (fp), Lars-Erik Lövdén (s), Hans Göran Franck (s), Inger Wickzén (m), Birthe Sörestedt (s) och Elving Andersson (c).